

Kiállítás a Homoródszentmártoni Alkotótábor gyűjteményéből

A Magyar Kultúra Napja rendezvénysorozat keretében 2011. január 17-én a Harghita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont székhelyén a Homoródszentmártoni Alkotótábor gyűjteményéből rendeztünk kiállítást. Az esemény apropóját az alkotótábort évről évre sikeresen megszervező Homoródmente Művészetéért Alapítvány fennállásának 20. évfordulója adta. Maga az alkotótábor azonban még 1979-ben alakult Nagy Attila akkori községi polgármester kezdeményezésére.

A több mint három évtizedes múltra visszatekintő alkotótáborban résztvevő művészek által adományozott műtárgyakból mára tetemes gyűjtemény jött létre, melynek Homoródszentmártonban a 81-es szám alatti régi bentlakás épületében kialakított Képtár ad otthont. Az épület emeleti részét 2007 tavaszán kapta bérbe az alapítvány a helyi polgármesteri hivataltól és a termék felújítása után berendezték a rangos kiállítást, így azt bárki megtekintheti, hacsak a gyűjtemény egy része nem szerepel valahol időszaki kiállításon. Az utóbbi években ugyanis hagyománnyá vált elvinni és megismertetni azt nemcsak Székelyföld városaiban, nagyobb településeiben, hanem az anyaországban is.

Homoródszentmártonba kezdetben öt képzőművész érkezett, név szerint Maszelka János, Balázs Imre, Szécsi András, Kedei Zoltán és Gámentzy Zoltán. A helybeliek leleményességének és a képzőművészeknek köszönhetően egy olyan, ideálisnak mondható alkotási közeg alakult ki, hogy sikerült vonzóvá tenni és Szentmártonba toborozni számos jelentős hazai és az anyaországba áttelepült képzőművészt. Így Homoródszentmárton sikeresen belépett a romániai alkotótáborok sorába, megalakulásától kezdve meghatározza vidékünk, Udvarhelyszék, de tágabb értelemben Székelyföld, Erdély képzőművészeti arculatát. Ebben a nemes folyamatban nagy szerepet játszott a Székelyföld és Szászföld határán fekvő Homoród mente, a

maga sajátos jellegével, arculatával, népi építészetével, szemet gyönyörködtető tájaival, amely minden arra járót megihlet, különösen a képzőművészeket.

A homoródszentmártoni tábor legfőbb jellemzője – vagy úgy is mondhatnánk, fő műfaja – a tájkép, ez a tájfestészet azonban nem csupán a Homoród mente táji sokszínűségét, jellegzetességeit tükrözi, hanem az itt járt művészek lét- és érzésvilágát, pillanatnyi benyomását, a szülőföldhöz való kötődést is kifejezik. Emellett van, akit a sajátos építészeti vagy természeti környezet köt le, a napszakok ezerarcúsága vagy éppen az itt élő emberek, azok foglalkozása, életvitele. Megannyi életérzés, megannyi képi látásmód, ahány képzőművész, annyi megközelítés, ábrázolásmód, technika, élénk vagy visszafogottabb színhasználat, valószínű természetszemlélet vagy elvont kifejezőmód, azonnal érthető vagy gondolkodásra, értelmezésre készítő képek sorozata. Mégis egy valami közös bennük: a Homoródszentmártoni Alkotótáborban születtek és ennek a 12 településből álló községnek valamelyik arca, tája, színe, hangulata, szépsége vagy furcsasága volt a művész ihletője.

A Forrásközpont előadótermében és folyosóján kiállított műtárgyak többsége a tábor megalakításában is aktívan segédkező két mestertől, Maszelka Jánostól és Balázs Imrétől származik. Az előadóteremben a főfalon láthatóak a Maszelka János alkotásai és a színvilágban, természetelvűségben Maszelkához köthető képek (mint a Zsigmond Attilaé vagy a Nagy Péteré), a kisebb falakon vannak az absztrakt képek Balázs Imrétől és Szotyori Edittől. Ez a kettősség, a valóságoshoz hasonló és az elvontabb jellegű tájszemlélet érzékeltetése volt a kiállítás rendezésekor az egyik fő szempontunk.

Maszelka Jánost azt hiszem, Udvarhelyen nem kell bemutatni, mindnyájan hallottunk róla, mondhatni az egyik legnépszerűbb udvarhelyi festő. Éveken keresztül a Művelődési Ház szakirányítójaként dolgozott, hozzájárult az 1979-ben felavatott udvarhelyi Képtár létrejöttéhez. Pasz-telltechnikájú képein a székelyföldi táj sokfélesége, lelket nyugtató szépsége köszön vissza. **Zsigmond Attila** festészete hangsúlyozott rajzi szerkezetre épül. Nagyon megható a *Bükkfalvi ház* című képe, amelyen egy lakatlan portát láthatunk, rajta a jellegzetes, kőből épített, galamb-

búgos nagykapu és a kékre meszelt, tornácos székely ház. Zsigmond Attila erős színfoltokkal, harsány kolorittal dolgozott.

Maszelka kortársa és pályatársa a máréfalvi születésű **Balázs Imre**. Maszelkához hasonlóan Balázs Imre művészetének is legfőképpen a természet a tárgya. A festő a természetben sok mindenben önmagára ismer, de újraélve a tapasztalatokat, újraköltve a látottakat, önmagából is hozza ad valamit a tájhoz, a képhez. A látványfestészet és az absztrakció határán született képein kiemelt hangsúlyt kapnak a gesztusok, a széles ecsetkezeléssel felhordott színek, a festékmasszába vajt, kapart és visszatörölt nyomok – írja róla Vécsi Nagy Zoltán. Balázs Imre festményeinek színvilága Maszelkához képest már sokkal visszafogottabb, az ő tájképei már az absztrakció irányába mozdultak el.

Egy érdekes színfoltja a kiállításnak **Árkossy István** grafikája, melynek középpontjában Homoródszentmárton egykori és mai templomának alaprajza látható. Az egykoron méltán híres, 1898-ban lebontott régi templom belsejét Szent László-freskó díszítette, kívül pedig a templomot falak és bástyák védték. Ez is bizonyítéka annak, hogy egy képzőművésznek mennyi mindenre kiterjedhet a figyelme, nemcsak a ma látható értékeket kell védeni, hanem a régi kincsekre is fel kell hívni a figyelmet. **Gaal András** legfőbb ihletője a természetszeretet, képeinek egy részén ezek az élmények jelennek meg, legtöbbször nem fizikai valóságukban, hanem egy-egy táj hangulatelemei villannak meg. A tárlaton egyetlen képpel szereplő **Biró Gábor** udvarhelyi festő talán kilóg egy kicsit a sorból, abban az értelemben, hogy a tájképek hegemoniáját megtörve, tőle egy biblikus témát feldolgozó képet, a *Keresztrefeszítés* címűt állítottuk ki.

A folyosón látható képek közül feltétlenül meg kell említenünk a **Tabáni Istvánét**. A budapesti festőművész azóta, hogy Homoródszentmártonban járt, nagy hírnévre tett szert, ma már énekesként ismerik a legtöbben. **Holló Barna** és **Bordy Margit** sajátosan, a maguk szemüvegén keresztül, különböző színekkel, komponálással mutatnak meg egy-egy portát, Homoród menti dombot. **Major Gizella** mértani-dekoratív megoldásokkal érzékelteti mondanivalóját, **Szotyori Edit** pedig lírai hangvétellel. **Kalló László** szép akvarelleket fest, rá Lókod van nagy hatással. Egy gyönyörű, hangulatos festmény zárja a kiállítást, ez a kép az **Sz. Kovács Gézáé** és Abásfalva egyik utcácskáját, annak esti mesés hangulatát sugallja.

A tárlat anyagát szemlélve, azt hiszem, egyetérthetünk abban, hogy szépek, kellemesek a képek, nagyon is alkalmasak arra, hogy belőlünk a szépérzést, a kellemes hangulatot kiváltsák. Reméljük, hogy idén a 20. születésnapját ünneplő Homoródmenti Művészetéért Alapítványnak és ügyvezetőjének, dr. Sata Attilának továbbra is lesz ereje megszervezni az alkotótábort, hogy ezáltal évről évre gazdagodni tudjon térségünk művészete. A tervek szerint 2011 májusában a kolozsvári Reményik Sándor Galéria ad otthont a Homoródszentmártoni Képtár gyűjteményéből válogatott tárlatnak, így több mint 27 év után fog majd vissza-köszönni e jellegzetes Hargita alji tájegység hangulata a kincses városban.

Kovács Árpád

ÖRÖKSÉGÜNK

Történelem. Népélet. Néphagyomány.

V. évf. (2011) 1. szám

Életutak

4 Sándor-Zsigmond Ibolya: „Érdemes talentumokat megsokszorozó, szétosztó tanárnak, prófétának lenni...”
Végler Gyula (1853–1930)

Tárgyi örökségünk

8 Kovács Árpád–Nyárádi Zsolt: A süköi ferde torony

História

10 Sófalvi András: A székelyudvarhelyi Budvár
13 Bicsok Zoltán: Fondok és gyűjtemények a Román Országos Levéltár csíkszeredai kirendeltségének kezelésében
9. Csíkszereda város iratai
16 Mihály János: Két 1849-beli honvédszázló a Székelyföldről

Lábjegyzet

18 Kinda István: A Székely Nemzeti Múzeum *Acta Siculica* évkönyvsorozata
19 Balázi Dénes: P. Buzogány Árpád: *Vidám emberek a csend birodalmában. Falurportok Udvarhelyszékről*

Népi kultúra

21 Tifán Magdolna: „Hé bé fejő, hé ki meddű!” A majorkodás Székelyvárságon
26 Gálfalvi Gábor: Kihalt mesterségek nyomában
28 Jakab Rozália: Mondák, legendák a Nyikó mentéről

Évfordulóink

30 P. Buzogány Árpád: Udvarhelyszéki helyismereti évfordulók. 2011. január–március

A címlapon:

Öregasszony és festett tékája (Homoródalmás)
Balázs Ödön felvétele

ÖRÖKSÉGÜNK: Történelem. Népélet. Néphagyomány.
V. évfolyam (2011) 1. szám

Megjelenik negyedévente. Kiadja a Harghita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont. **Igazgató:** Szöcs Endre.

A Forrásközpont fenntartója: Harghita Megye Tanácsa.

Főszerkesztő: Kolumbán Zsuzsánna.

Szerkesztőbizottság: P. Buzogány Árpád, Mihály János, Miklós Zoltán, Kovács Árpád.

ISSN 2067-7367

© A szerkesztőség előzetes értesítése, beleegyezése nélkül tilos a lapban közölt írásokat újra megjelentetni.

A szerkesztőség címe: Székelyudvarhely, 1918. December 1 utca, 9. szám, II. emelet.

A folyóirat megrendelhető a 0266-214440 (Szöcs Klára) telefonszámon. További információk a www.oroksegunk.ro honlapon található.

Támogató: Nemzeti Kulturális Alap

Nyomdai munkálatok: Infopress Group Rt., Székelyudvarhely

Médiapartner: Szabadidőkalauz, www.szabadidokalauz.ro